

Για την παραδοσιακή κτηνοτροφία – αιγοπροβατοτροφία στην Κρήτη και για την σχέση της με τις άλλες παραγωγικές ομάδες του νομού ,γεωργία, μελισσοκομία, κυνήγι κ.λπ. έχουμε διαμορφώσει μια άποψη η οποία επιδέχεται εν καιρώ μικρές προσαρμογές όταν φυσικά οι συνθήκες διαφοροποιούνται.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΠΟΨΕΙΣ- ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ

Το σύστημα εκμετάλλευσης της ντόπιας αιγοπροβατοτροφίας είναι το εκτατικό – ημιεσταβλισμένο με ζώα ελευθέρας βοσκής τα οποία μπορεί να σταβλίζονται περιστασιακά σε περιόδους ακραίων καιρικών συνθηκών και για μικρά διαστήματα.

Αυτό το μοντέλο είναι ανταγωνιστικό από άποψη ποιότητας παραγόμενων προϊόντων γιατί τα ζώα διαβιούν σε καθαρό περιβάλλον και τρέφονται με την μοναδική χλωρίδα σε ποικιλία αρωματικών φυτών και βοτάνων που συναντώνται στον ορεινό όγκο πολλά εκ των οποίων είναι ενδημικά (160 είδη) . Η ποιότητα των προϊόντων που παράγουν τα ζώα είναι συναρτημένη από την ποιότητα της τροφής που λαμβάνουν. Οι ευεργετικές ιδιότητες της χλωρίδας (αντιοξειδωτικές και αρωματικές) μεταβολίζονται στα προϊόντα κρέατος και γάλακτος και στη συνέχεια στον ανθρώπινο οργανισμό . Το αρνάκι Αγγλίας για παράδειγμα δεν μπορεί να μας δώσει τις ίδιες ιδιότητες και θρεπτικά στοιχεία όταν όλη η μεγάλη Βρετανία έχει 6 ενδημικά βότανα στην επικράτεια της.

Η παραγωγικότητα των ζώων σε ποσοτικές αποδώσεις και κόστος παραγωγής βεβαίως δεν ανταγωνίζεται τα βελτιωμένα ζώα των ενσταυλισμένων εκτροφών αλλά τα προϊόντα των γηγενών φυλών με το συγκεκριμένο σύστημα εκτροφής έχουν ποιοτική υπεραξία και δικαιολογούν την παραγωγή αναγνωρισμένων παραδοσιακών προϊόντων ως ΠΟΠ.

Το εκτατικό – ημιεσταυλισμένο σύστημα εκτροφής είναι βιώσιμο όταν βασίζεται στην εξασφάλιση φτηνής ή και τσάμπα ζωοτροφής από το φυσικό περιβάλλον σε ποσοστό 70% των συνολικών αναγκών του ζώου και μόλις σε ένα 30% συμπληρωματικών ενισχυμένων ζωοτροφών στην περίοδο των αυξημένων αναγκών.

Όταν αυτή η ισορροπία διαταράσσεται, σε συνδυασμό με την μη παραγωγή ζωοτροφών στο νησί και την εισαγωγή τους με υπερδιπλάσιο κόστος, οι εκμεταλλεύσεις καθίστανται μη βιώσιμες. Εξάλλου οι ακρίβεια των ζωοτροφών στην Κρήτη και η εξίσωση των ντόπιων προϊόντων στην αγορά (έλλειμμα ταυτοποίησης και πιστοποίησης) είχε ως συνέπεια τον αφανισμό των άλλων κλάδων κτηνοτροφίας όπως της χοιροτροφίας και η βοοτροφίας.

Συνεπώς η υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος από την υπερβόσκηση πλήττει πρωτίστως την οικονομία των κτηνοτρόφων γιατί αυξάνει την εξάρτηση σε συμπληρωματικές ζωοτροφές και η ανάδειξη των βοσκοτόπων ως αυτοδύναμων οικοσυστημάτων που στηρίζονται στην επάρκεια και στην βιοποικιλότητα , αποτελεί στρατηγικό στόχο για την βιωσιμότητα της κτηνοτροφίας. Η ορθολογική διαχείριση των βοσκοτόπων εξασφαλίζεται με τα κριτήρια της βοσκοφόρτωσης (αριθμού ζώων) ανάλογα της βοσκοϊκανότητας , στην περιτροπική βόσκηση (ζώνες εκμετάλλευσης εναλλάξ) και στις συμβατές βελτιωτικές παρεμβάσεις.

Οπότε η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος είναι θέμα υψίστης προτεραιότητας και

εκτός των άλλων δεν μπορεί να ζητάς σε ένα υποβαθμισμένο περιβάλλον ούτε να έχεις επισκέπτες που θα καταναλώνουν το προϊόν σου επί τόπου αλλά και ούτε να δικαιολογήσεις την υψηλή τιμή που ζητάς και που αρμόζει στα κρητικά κτηνοτροφικά προϊόντα.

Φυσικά οι κτηνοτρόφοι των ορεινών όγκων πρέπει να βρουν λύση στην εξασφάλιση επάρκειας τουλάχιστον χονδροειδών ζωοτροφών (καλλιέργειες σε πεδινές παραγωγικές εκτάσεις) και αυτό απαιτεί συνεργασίες με παραγωγικές ομάδες του κάμπου και κίνητρα από την πολιτεία.

Φυσικά ο στόχος είναι μια μέρα τα προϊόντα τους να είναι όχι απλώς βιολογικά αλλά οικολογικά με πιστοποίηση μηδέν χιλιόμετρα.
Το μαζικό μοντέλο ανάπτυξης πρώτα απαξιεί το περιβάλλον, μετά τον τόπο, μετά το προϊόν και τελειώνει με την απαξίωση του ανθρώπου και της κοινωνίας.

Με τα συγκριτικά πλεονεκτήματα του ποικιλόμορφου φυσικού περιβάλλοντος , του πολιτισμού, των μνημείων , της παράδοσης, της ποιότητας των ντόπιων προϊόντων και της Κρητικής διατροφής, ο κτηνοτρόφος μπορεί να ξαναγίνει περήφανος για τον εαυτό του και την κοινωνία του.

Οι περισσότερες μορφές εναλλακτικού τουρισμού στηρίζουν την ανάπτυξη της ενδοχώρας, γιατί βασίζονται στη διαφορετικότητα του φυσικού περιβάλλοντος , του πολιτισμού, της παράδοσης και με ιδιαίτερο χαρακτηριστικό στοιχείο την γαστρονομία. Αυτά τα στοιχεία δίνουν την επιπρόσθετη αξία στην τελική τιμή του προϊόντος.

Ένα επιθετικό Μάρκετινγκ και η σύνδεση της Κρητικής διατροφής με την επισκεψιμότητα, θα δώσει συγκριτικό πλεονέκτημα συνολικά στις τουριστικές επιχειρήσεις της Κρήτης.

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Οι βασικές προτάσεις μας είναι:

1) Για τις περιοχές Natura 2000, τις ορεινές και τις δασικές , να συσταθούν φορείς διαχείρισης με την ισότιμη συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών και την εκπόνηση διαχειριστικών σχεδίων όπου θα ξεκαθαρίζεται η βιωσιμότητα της κτηνοτροφίας (και των άλλων δραστηριοτήτων) αλλά και το μέλλον όσων την εγκαταλείψουν εάν αυτό προβλέπεται μέσα από το διαχειριστικό σχέδιο.

2) Για τις πεδινές εκτάσεις αλλά και όσων εκτάσεων μένουν εκτός του προηγούμενου αιτήματος, το χωροταξικό χρήσης γης και η εκπόνηση διαχειριστικού σχεδίου.

3) Η δημιουργία χωροταξικού χρήσης γης του οποίου η έλλειψη είναι ο βασικός λόγος συγκρούσεων, πράξεων αντεκδικήσεων στην ενδοχώρα μεταξύ παραγωγικών δραστηριοτήτων που προσπαθούν με κάθε νόμιμο και μη τρόπο να βρουν ζωτικό χώρο για να υπάρξουν.

4) Οριοθέτηση ξεκάθαρων συνόρων που καθορίζουν με ασφάλεια τις αποστάσεις από τις καλλιέργειες που χρησιμοποιούν φυτοφάρμακα όταν ακόμη και ένας απλός αέρας μπορεί να τα μεταφέρει και να καταστρέψει οικονομικά τους βιοκαλλιεργητές.

5) Ανάπτυξη δράσεων από τους κτηνοτρόφους και τις τοπικές κοινωνίες με την δημιουργία φορέων διαχείρισης των προϊόντων τους (Α.Ε- Συνεταιρισμών και Ομάδων Παραγωγών) σε συνδυασμό με την παροχή υπηρεσιών και άλλων συμπληρωματικών ενεργειών. Με αυτό τον τρόπο αυτό-οργάνωσης μπορούν να διεκδικήσουν άλλες μορφές επιδοτήσεων, που σαν Ελλάδα παντελώς αμελούμε λόγο έλλειψης πιστοποιημένων ποιοτικών προϊόντων βάση συνεργασιών και διαχειριστικών σχεδίων, χωρίς να είναι η επιδότηση αυτοσκοπός. Όσο αφορά το γάλα προτείνουμε πολλά μικρά τυροκομεία που εκτός του ότι αναδεικνύουν την διαφορετικότητα γεύσης της κάθε περιοχής ελαττώνει την εξάρτηση τους από μεγάλους επενδυτές και ωφελεί την συνεργασία αναμεταξύ τους. Επίσης η αγορά και εγκατάσταση αυτομάτων πωλητών σε κεντρικά σημεία όπου ο καταναλωτής θα μπορεί με το δικό του μπουκάλι να αγοράζει φρέσκο ντόπιο γάλα σε πολλή καλή τιμή.(εδώ πρέπει ακόμη να δούμε το πλαίσιο κανόνων που ισχύουν).Αυτά πρέπει να τα κάνουν για τον εαυτό τους ανεξάρτητα το τι κάνει η Πολιτεία .

6) Διαφοροποίηση της αγροτοκτηνοτροφικής οικονομίας με τη δημιουργία ενός πρόσθετου εισοδήματος στο κτηνοτρόφο με τον ίδιο να παραμένει κτηνοτρόφος και να

προσθέτει στην καθημερινότητα του διάφορες υπηρεσίες όπως εκπαίδευση, ενημέρωση, συμμετοχή κυρίως και της εστίασης, διαμονής κατά δεύτερο. Εδώ τοποθετείται η ιδέα της διδακτικής φάρμας που μπορεί να τα συνδυάσει όλα αυτά αλλά κυρίως μπορεί να γίνει η κιβωτός όλου του κτηνοτροφικού πολιτισμού που χάνεται, μηχανισμός ισορροπίας και λήψης αποφάσεων αλλά και αλληλεγγύης μιας απίστευτης κοινωνικής δυναμικής αγρό-κτηνοτροφικής οικονομίας.

7) Καθορισμός θεσμικού πλαισίου και κινήτρων από την πολιτεία για την ενθάρρυνση αυτών των δράσεων.

8) Ενιαία διαχείριση υδατίνων πόρων, απορριμμάτων, ενέργειας και φυσικού πλούτου. Μέσω της διαχείρισης όλων των φυσικών και όχι μόνο πόρων της ενδοχώρας για την δημιουργία νέων επαγγελματικών προορισμών στην ενδοχώρα με σκοπό την εξεύρεση εργασίας σε όσους θέλουν η υποχρεωθούν να αφήσουν την κτηνοτροφία η και σε όσους θέλουν να επιστρέψουν από την πόλη και να μείνουν σε αυτήν

9) Βασικός μοχλός διατήρησης του κτηνοτροφικού πολιτισμού είναι η καταγραφή και ανάδειξη των παλιών μητάτων, οι πετρόκτιστες μάντρες και οι τράφοι, προκειμένου να αναδειχθούν ως μνημεία πολιτιστικής και ιστορικής κληρονομιάς και η ένταξη τους σε προγράμματα αναστύλωσης και προστασίας, με δυνατότητα επισκεψιμότητας. Οι Μινωικές Φρυκτωρίες (το αρχαιότερο σύστημα επικοινωνίας) και πολλοί εγκαταλειμμένοι αρχαιολογικοί χώροι στους ορεινούς όγκους να τύχουν της ίδιας μέριμνας.

Καράτζης Κώ στας- Ψαρράς Δημήτρης

{jabookmark}